

Kom ihåg!

Du är välkommen att plocka bär, blommor och matsvamp för eget behov, men var uppmärksam på att du i naturreservatet inte får:

- köra motordrivna fordon annat än på bilväg,
- ta ved eller elda utanför iordningställda grillplatser,
- skada levande eller döda träd och växter,
- ha med okopplad hund,
- rida eller cykla i terrängen,
- utan Länsstyrelsens tillstånd bedriva bergsklättring.

Fullständiga föreskrifter finns på Länsstyrelsens webbplats och på informationsskyltar i området.

- Information
- Parkering
- Utsiktsplats
- Grillplats
- Vindskydd
- Rastplats
- Reservatsgräns
- Sjuvallsleden
- Lövskog
- Granskog
- Tallskog
- Hällmark
- Blockrik mark
- Hygge
- Våtmark

Lind
Tilia cordata

Hitta hit

Från Hudiksvall kör du E4:an söderut till Njutånger, där du svänger höger mot Nianfors. Från Söderhamn kör du E4:an norrut till Njutånger, där du svänger vänster mot Nianfors. Kör sedan ca 14 km, sväng höger mot Blacksås och följ sedan (efter ytterligare ca 5 km) skyltning mot "Naturreservat".

Det finns också en parkering på västsidan av Blacksåsberget, vid Oppsjöskogens naturreservat. För att komma dit fortsätter du ca 2 km efter avtagsvägen mot Blacksås. Sväng sedan höger mot Delsbo och Bobygden, strax innan Nianfors. Efter drygt 7 km, sväng höger vid skylten "Naturreservat". Följ sedan vägen till den tar slut vid en vändplan. Observera att den sista vägen fram till Oppsjöskogens naturreservat inte plogas på vintern och under våren är den bommad, tills den är farbar.

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle
Telefon (växel): 010-225 10 00
Webbplats: www.lansstyrelsen.se/gavleborg

Syftet med Sveriges naturreservat är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och tillgodose behov av områden för friluftslivet.
Area: 223 hektar. **Beslutsår:** 2006, utvidgat 2015. **Ägare:** Staten.
Förvaltare: Länsstyrelsen Gävleborg. **Syfte:** Bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i området, samt att tillgodose friluftslivets behov av områden.

Produktion: Länsstyrelsen Gävleborg. **Layout & text:** Naturcentrum AB. **Foto:** H. Weibull (aspfjädermossa) & Länsstyrelsen (övriga). **Illustrationer:** A. Andersson, N. Forshed, M. Holmer, T. Johansson & C.A.M. Lindman/Nordens Flora. **Karta:** C. Lindkvist, Naturcentrum AB.
Tryck: Exakta Print AB, 3 000 ex, 2022

Blacksås – Hälsinglands högsta ättestupa

Majestätiskt tornar Blacksås upp sig över de vidsträckta hälsingeskogarna. Berget, med sina dramatiska stup och gamla skogar, är ett populärt utflyktsmål. Det är inte bara utsikten som genom tiderna lockat besökare till det mytomspunna berget. Åtskilliga lycksökare har förgäves sökt efter malm i bergets inre.

Dramatiskt landskap

Den dramatiska branten i öster är med sin 150 m ett av länets högsta stup. Nedanför den lodräta bergväggen finns en brant, blockrik sluttning. Under årtusenden har stenar och block, vissa stora som hus, sprängts ur berget av tjälen och rasat nerför sluttningen.

Milsvid utsikt

Det är en krävande strapats att ge sig upp på berget från öster men det är väl värt mödan. Från toppen har man en fantastisk utsikt över hälsingeskogarna och vid klart väder skymtar havet i öster. Den som vill ha en mindre krävande vandring kan åka till Oppsjöskogens naturreservat på bergets västsida och därifrån följa Sjuvallsleden. Leden, som går mellan Forsa och Delsbo, är en gammal färdväg som passerar sju fäbodrar.

Urskogslik skog

Det har varit svårt att bedriva skogsbruk i den oländliga terrängen, och den gamla skogen har i stort sett lämnats orörd av yxa och såg. I branterna finns rikligt med gamla, grova träd och fallna, murkna trädstammar och uppe på platån är träden krumma och senvuxna.

Från öster kan man överblicka den blockrika sluttningen som övergår i lodräta bergväggar. • From the east you can survey the boulder-covered slopes that turn into vertical rock faces.

Artrikt

På de gamla trädstammarna växer en rad sällsynta lavar, vedsvampar och mossor, till exempel olika gelélavar, violettgrå tagelav, korallblylav, stor aspticka, kristallticka och aspfjädermossa. I den gamla skogen finns också ett rikt fågelliv. Spillkråka, tretåig hackspett, gråspett och tjäder är exempel på fåglar man kan ha chans att stöta på.

Aspfjädermossa
Neckera pennata

Tretåig hackspett
Picoides tridactylus

Tjäder
Tetrao urogallus

Nordligt och sydligt

I naturreservatet finns en säregen blandning av olika skogstyper och kontrasterna är stora. Den senvuxna barrskogen på bergets platå liknar mest en fjällnära skog. Skogen i branterna, där det växer sydliga arter som lind och lönn, påminner om södra Sveriges blandskogar. Det finns också spår efter skogsbrand i så gott som hela området.

Lönn
Acer platanoides

Blacksås i litteraturen

I Selma Lagerlöfs berömda verk ”Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige” görs ett nedslag i hälsingenaturen. Örnen Gorgo släpper ner den lilla pojken Nils vid Blacksåsen och här får han höra en sägen. ”Djuren i Delsbo samlades på Blacksåsen var nyårsnatt, för att skogsrådet skulle utmärka vilka tamdjur, som under nästa år skulle falla i rovdjurens våld”. En häst och hans husbonde, en präst, hamnar inför skogsrådet. När hästen blir dömd att dö räddar prästen sin trotjänare genom att hålla fram sin psalmbok mot skogsrådets fackla.

Sägner

Berget har i alla tider satt igång fantasin hos människor. Folk har trott att det finns kopparmalm i berget, och om detta vittnar sägnen om Blacksåsfrun. Hon var syster till Falufrun i Falu koppargruva, som lär ha sagt: ”Visst är jag rik, men min syster på Blacksås är mycket rikare”. Sägner om den rika gruvfrun på Blacksås har följts av en rad historier om tomtar, troll och liknande.

Jakten på malmen

Åtskilliga bönder från Forsa och Delsbo lär ha ruinerat sig på jakten efter skatten i ”Hälsinglands Klondyke”, trots att geologiska undersökningar visat att berget bara består av gråsten. Några av gruvhålerna finns fortfarande kvar. Ett av dessa ligger mitt på berget och är cirka 12 m djupt, och i nordvästra sluttningen finns ett annat som sägs vara 57 m djupt. Senast någon letade efter malm i Blacksås var under 1930-talet.

Welcome to Blacksås!

With its dramatic slopes and old forest the majestic Blacksås Mountain is a popular destination. A 2 kilometre long footpath runs through the reserve and past the viewing point on the top of the mountain. There is a fantastic view from here over the nearby pasture in Blacksås Valley and all the way to the sea in the east. It is not just the view that has attracted visitors to this mythical mountain over the ages. Among others fortune hunters have searched for ore in the interior of the mountain. The reserve's valuable forests contain elements of both northern and southern species. The environment is similar to primeval forest and it is home to a number of uncommon and threatened lichens, tree fungi and mosses that are associated with old forest.

You are welcome to pick berries and edible mushrooms for your own use. But please be aware that when you are in the nature reserve you must not:

- drive motor vehicles other than on motor roads
- collect wood or make fires outside the organised fireplaces,
- damage living or dead trees and plants,
- bring unleashed dogs,
- ride or cycle through the terrain,
- pursue rock climbing without the permission of the County Administrative Board.

The complete regulations are available on the County Administrative Board's website and on information boards in the area.

Torta
Cicerbita alpina

Hässlebrodd
Milium effusum

Botaniska sevärigheter finns främst i den östra och södra sluttningen. Här växer till exempel nattviol, skogsnycklar, blåsippa, hässlebrodd och torta. • Sights of botanical interest are chiefly to be found on the eastern and southern slopes where species such as lesser butterfly orchid, common spotted orchid (ssp. fuchsii), liverleaf, wood millet and Alpine blue-sow thistle are growing.